

.1 Na horách svítalo.

Po široké rozlehle stráni se jako bělavé chomáčky líně brouzdalo stádo ovcí. Aramig jim nevěnoval moc pozornosti. Z vrcholu pozvolného ale majestátního kopce se díval se do dálek. Všude hory. Nádherné zelené svahy, rokliny, lesy. V dálce se na východě v horkém vzduchu tetelil šedavý obzor. Aramig pomalu bloudil pohledem po obzoru.

Na severu se hory sklání do široké nížiny pokračující k městu Musch a potom někam daleko k obzoru, kde se zvedají další vrchy.

Miloval ten rozhled. Kvůli téhle svobodě se rozhodl k něčemu zdánlivě tak pošetilému, že se místo velkolepých plánů pustil do chovu ovcí na stráních nad městečkem. Pro ten klid, pomalý rytmus, nádherný vzduch, nekonečnou svobodu – a tahle rána.

Bečení ovcí rozléhající se strání, cinkání zvonců. Aromatická vůně trávy, ze které slunce ještě nestačilo vytáhnout všechnu vodu, závanu vlahého teplého větru, který ještě není horký a dělá příjemný přechod mezi nočním chladem a prosluněným dnem. Usadil se vždycky na takové malé skalce na vrcholu, ovce nechal pást dole na svahu a užíval si okamžik, kdy slunce vyskočí nad obzor a celou krajinu ozáří zlatavými paprsky.

„Škoda, že nechceš přijít, ráda bych tě tam viděla,“ zkoušela Aramiga přesvědčit Narine, mladá dívka sedící o kousek vedle. Zírala do dálek a nastavovala tvář prvním slunečním paprskům,

„Tam bude i ten panák Ismet, že jo?“ Ujišťoval se Aramig.

„Křivdíš mu.“ Zlobila se na něj. „Je to moc milej a pozornej kluk. Umí se chovat.“

Aramig se zasmál. „Jednou to dotáhne daleko, jako jeho otec.“

Narine se zamračila. Nechápal, proč se to Aramigovi nelíbí. „Tebe vůbec neláká něco dosáhnout?“

Aramig pokrčil rameny. „Já nikdy nebudu obchodník jako strýc,“ obhlížel hory „rači sem tu a připadám si tu jako na půl cesty mezi nebem a zemí.“

„To já toužím po tom něco dosáhnout! Aby si mě muž jednou mohl za něco vážít.“ Zasnila se Narine.

„Ismet?“ Nešlo přeslechnout jemný sarkasmus v jeho hlase.

„Možná,“ připustila.

Aramig nad tím jen vrtěl hlavou.

„Až se vrátíš, oslavím to s tebou, ať už budeš slavná operní zpěvačka a žena velkého beje, nebo jenom moje malá sestřenka Narine,“ usmál se na ni, aby srazil hrot konfliktu kolem přítomnosti Ismeta na oslavě. „A neboj, přijdu ještě v úterý.“

„Na partii šachu? To jste zavedli krásnou tradici,“ usmála se Narine.

Vánek k nim vzduchem zanesl hlas muezzína. Vytrhlo je to ze zasnění a přimělo podívat se dolů do údolí.

Dole se v závětrí hor choulilo město Musch. Střechy a úzké uličky. Katedrála. Paprsek slunce zazářil na kopuli minaretu. Muezzín se znovu ozýval. Aramig si smutně povzdychnul. Čas ranního snění se nachýlil a bude muset vyrazit dolů.

Rychle očima přeběhl přes město na protilehlý svah, kde první záblesk slunečního svitu zatančil na šedohnědých kamenech zříceniny hradu Haspet, který tu nechal už ve starověku postavit král Orontes na ochranu města Musch před Alexandrem.

Je čas jít do města, pomyslel si. Vstal a sešel pár kroků ze svahu dolů ke svému stádu. Udeřil několikrát holí do země a hůl ve svislé poloze podržel jako znamení na své ovce. Stádo postupně zaregistrovalo dennodenně opakovaný pokyn a pomalu se dalo do pohybu dolů k cestě. Dívka ho soustředěně sledovala, pochopila, že se půjde domů.

Aramig mrkl na Narine, která se sebrala a volným krokem sledovala ovčáckého psa, který rozvázně dirigoval stádo dolů ze stráně. Naposled se zastavil a přehlížel střechy městečka. Nemusel spěchat, stádo se jen lenivě začalo houfovat na stráni směrem k cestě dolů. Snadno je ostřejším krokem dojde. Ale ještě si užíval ten pohled.

Vycházející sluníčko pomalu zalévalo i bílé domy a z toho všeho vystupovala třpytící se střecha kostela. Hezký pohled, pomyslel si a klidným krokem vyrazil za svým kolébajícím se stádem.

.2 Narine se bezstarostně vracela ulicí

Na zápraží domu seděla skupina tureckých sousedů Azarianových a když na ně Narine přátelsky zavolala „Iyi gynler!“ stejně bezstarostně jí zamávali a odpovídali „Gunaydin Bayan!“

Azarianovic dům zvenčí vypadal trochu nepřístupně, ale uvnitř byl pohodlný a zařízený s vybraným vkusem Narininy matky, paní Azarianové.

Do zahrady vedla brána z bílého kamene, protože paní Azarianová byla přesvědčená, že vchod musí rodinu dobře reprezentovat. A dveře bývaly často otevřené, protože Azarianovi tím chtěli ostatním dávat najevo své pohostinství.

.3 U Azarianových bylo rušno,

Halu obíhaly měkké a pohodlné divány, na kterých bylo rozložené různé oblečení, poposedávaly tu elegantně oblečené dámy - a mezi nimi vévodila paní Azarianová.

Na podlaze haly i pokojů domu byly krásné, většinou perské, koberce, a stěny zdobily ručně tkané tapisérie. Paní Azarianová si dávala záležet, aby si dům svým luxusem v ničem nezadal s bohatými orientálními domy Turků, ale současně vše bylo dokonale vyvážené, ničeho nebylo příliš a jednotlivé předměty k sobě stylem i barvami ladily.

Na kamenné římse v čele místnosti byla ikona s Madonou, která se v rodině Azarianových předávala celé generace. Pocházela z Byzance a jeden z předků Azarianových ji odtud vyvezl, když v Konstantinopoli vypuklo šílenství ikonoklasmu. A tím ji zachránil. Teď tady zdobila halu a dokládala staletí starou rodinnou tradici rodiny.

Paní Azarianová si snila o tom, že až děti dospějí a samy budou mít vlastní potomky, budou se tu všichni párkrát do roka scházet a užívat si společně té atmosféry. A samozřejmě, také milovala ty salonní schůzky se svými přítelkyněmi, kdy dávaly dohromady různé, většinou kulturní akce.

„Já bych nezačínala tím divadlem, to bych naopak zařadila až úplně na konec.“ Dohadovala se s ostatními jedna z účastnic.

„No ale jestli se na něj pak ještě soustředí,“ namítala druhá.

„Co myslíte paní Azarianová?“ Chtěla první nějakou podporu pro svou představu.

„Na začátek bych dala ten pěvecký sbor ze šily. A chtělo by to nějakou krátkou píseň i kurdsky a turecky, aby to vyjadřovalo, že tohle

město je tu pro všechny.“ Vysvětlovala svou představou paní Azarianová.

„Bude to někdo zapisovat?“ Nahodila první z žen dotaz, jedna z účastnic se přihlásila. „Já to napíšu, udělám program.“

„A udělejme i plakát s programem, který vyvěsíme na dveře.“ Pokračovala paní Azarianová.

„Trojjazyčně!“ Byla nadšená dáma, která zapisovala.

Když Narine vešla, překvapil ji ten cvrkot a ruch, který tu probíhal. Narinina matka tu pořádala sešlost skupiny místních arménských žen. Narine už to znala, když se blížily nějaké větší svátky, organizovala matka s těmi přítelkyněmi různé akce - jako dobročinný bazar, pěvecké vystoupení dětí ve škole a podobně.

Když matka zaregistrovala, že Narine vešla, podivila se, „já si říkala, že spíš nějak dlouho, ale nechtěla jsem tě v neděli budit.“

Narine se usmála. „Byla sem za Aramigem. Chtěla sem ho přemluvit, aby na velikonoce přišel na oběd.“

„A?“ byla matka na výsledek zvědavá.

Narine zavrtěla hlavou. „Vadí mu... no já ti pak povím.“ Zarazila se, protože vlastně nechtěla před těmi cizími ženami přiznávat, jaký spor s Aramigem vedou.

Matka si povzddechla, „Aramig dělá strýci jen starosti.“

Narine přikývla a prošla halou. Matku nechala jejím starostem o dobročinný bazar. „Jdu se oblít do kostela.“

Matka se lekla a podívala se na velké hodiny mezi okny „Páni! To už je tolik?!“

.4 Chrámovou loď zaplnil zpěv bohoslužby.

Vzduch voněl pryskyřičným kadidlem a paprsky slunce vstupující dovnitř okny v kupoli vykreslovaly v mlžné atmosféře vyvolané kadidlem ostré světelné jazyky.

Otec Hagopian vedl nedělní bohoslužbu v katedrále.

Za oltářem byla mystická dvířka do nejstarší části katedrály - kaple s hrobkou Jana Křtitele, která byla postavená ve 4. století a její starobylost byla patrná už ve tvaru a strohosti výzdoby vstupního portálu. Katedrála stojící v areálu kláštera Karapet, byla největší a nejkrásnější v celé západní Arménii.

Stěny zářily barvami a malbami a Narine dnešní bohoslužba připadala něčím významnější. A to přes to, že skutečně sváteční bohoslužby přijdou příští týden na svátek zmrtvýchvstání. Ale možná to bylo tím, že už věděla, že ji čeká odjezd do Vídně a kdo ví, na kolik let se rodnému městu vzdálí.

.5 Otcova pracovna voněla tabákem

Aram pečlivě prstem sledoval sloupce v jednom řádku a snažil se zorientovat.

„A je to důležité, takhle zapisovat?“ odporoval otcí, „vypadá to hrozně pracně.“

„Dává ti to zpětnou kontrolu o nákladech. A to potřebuješ, když máš kalkulovat, co se vyplatí a co už ne.“

„A proč to mám umět, když ty knihy přece vede účetní, ne?“

„Ale musíš jim rozumět. Účetní ti do nich bude psát čísla, ale budeš jednou řídit naši firmu a musíš vědět, co znamenají. A musíš z těch čí-

sel umět vidět, kam to směřuje. Být kousek napřed, aby tě nic nepřekvapilo.“

Aram si smutně vzdychl.

.6 Salonem zněly tóny Bacha

Narine hrála na klavír a a zpívala árii „Hört, ihr Augen, auf zu weinen“. Matka nábožně naslouchala a Taline sebou šila hudba jí viditelně vůbec nezajímala.

Narine najednou udělala chybu, jednu druhou. Pak přestala hrát a zírala do not. Pak začala křičet na sestru. „Cos to tu udělala?“

Taline obtížně skrývala radost.

Narine vyskočila od klavíru se složkou not v ruce a vrhla se po mladší sestře. „To že nemáš žádej talent vůbec k ničemu neznamená, že mi můžeš ničit noty!“ A už se napřáhla, že si to se sestrou rozdá ručně.

„Počkejte, holky, co blázníte!“

„Závidí mi, že něco umim a někam to dotáhnu!“

„A kdo je na to tvoje úpění zvědavej?!“ Bránila se Taline a utíkala pryč, aby to neschytala.

„Tak dost! Přestaňte!“ okřikla je obě matka.

„Jo, přestaň!“ přidala se Taline.

„A proč mám přestat?! To jí jako vždycky všechno projde?“

„Ale to že něco neumíš zahrát, přece nemůžeš svádět na sestru!“ Brzdí matka Narine. Taline toho využila a posmívala se sestře „Neumí! Neumí!“

Narine přidala na razanci „Já dělám chyby? Dyť mi tady načmárala do not, podívej se na to!“ Ukazovala Narine matce noty, aby získala ji přesvědčila, že její rozčilení je opravdu na místě.

Výstup přerušilo vrznutí branky a všechny tři se podívaly otevřenými dveřmi do zahrady k brance. Vcházel Bej se svým synem Ismetem. U dveří jim drželi špalír dva vojáci, kteří zůstali stát v brance.

Veškerý povyk a hádka tím jako zázračně stříhem skončily a Narine se snažila tvářit jako mladá dáma. Jen Taline na ni dělala obličej, aby ji znovu rozčílila. Ale to se jí nepovedlo.

Bej s Ismetem vešli dovnitř. Byli barevně a krásně oblečení, Ismet ve třípytivé důstojnické uniformě a s šavlí houpající se na boku.

Ismet se usmál na Narine a Narine i matce velmi dvorně a galantně věnoval po kytici „Dovolte mi pozdravit nejskvělejší arménskou dámu ve městě a nejkrásnější Arménku pašaliku Musch.“

Matce to zalichotilo a Narine nemohla z Ismeta spustit oči.

„Ráda vás vidím v našem domě, pánové!“ Uvítala je matka. Matka i bej si s úsměvem všimli, jak po sobě Narine i Ismetem koukají. „Jdete za manželem, beji?“

Bej přikývl. „Ano, musíme něco projednat. A Ismet si prý rád dá čaj s mladými pány, prý si dnes domluvili nějakou partii nebo co.“

„Samozřejmě, manžel je s Aramem v pracovně. ...Taline, odveď beje k otci. A Narine, vem Ismeta do salonku za mladými pány... a udělej čaj. Obsluž otce s bejem a pak mladé pány,“ zorganizovala matka situaci nejlépe, jak uměla.

Dcery dávno zapoměly na bitku a poslechy, každá se vydala s jedním z hostů jedním směrem.

„Moc ti to sluší. Jako kdykoli, samozřejmě. Ale když tě vidím, zase si to víc a víc uvědomuju,“ lichotil sladce Ismet Narine. Ta se culila a dělalo jí to moc dobře.

„Nenapadlo mě, že bys přišel hrát šachy s mými bratřenci,“ připustila, „začaly tě zajímat?“

Ismet spiklenecky přiznal pravdu. „Vůbec. Ale byla to dobrá příležitost tě vidět.“

Narine se usmála a otevřela Ismetovi dveře do salonku.

.7 V salonku seděli Narinini bratřenci

Levon a Karen a rozkládali figurky po šachovnici. Když vešel Ismet s Narine, byli překvapení. „Tebe bych tu nečekal Ismete! Poď dál, vítěj v klubu.“

„Ani já.“ neodpustil si sarkastické přivítání Aramig.

„Donesu vám čaj!“ Mrkla na ně Narine.

.8 Do pracovny pronikl proud světla

z otevřených dveří. V nich stál Mirza Sandžak bej a srdečně se na otce usmíval.

„Zdravím vás pane Azariane!“

Otec zvedl pohled od papírů a rozpřáhl ruce, „tak teď jste mě překvapil, beji! Rád vás vidím, řeknu dceři ať nám přinese čaj!“

„Není třeba,“ usmíval se bej. „Pouštěla mě do domu, už se na tom pracuje!“

„To je skvělé, pojďte se posadit.“ Pak se otec otočil na Arama. „Řešili jsme s Aramem účetní knihy, snažím se ho zasvětit do řízení podniku.“

Aram beje uctivě pozdravil. „Zdravím vás beji!“

„Běž za mladými pány, dneska si dáme od účtů oddech,“ potěšil otec Arama. Ten se ještě jednou trošku uklonil bejovi a odešel.

„To je velmi moudré. Kolik Aramovi vlastně je? Hrozně to letí.“ Chválil bej otcovu výchovu.

„Devatenáct, nejvyšší čas.“

Bej přikyvoval.

Vešla Narine a nesla otci a bejovi na velkém stříbrném tácu čajovou konvici, hrnky a lžičky. Zatímco bej s otcem se posadili do pohodlných křesílek kolem malého konferenčního stolku, Narine jim servírovala.

„Ismetovi konečně přišlo jmenování do funkce v armádě, moc se na to těší. A to víte, jsem hrdý otec mladého důstojníka,“ chlubil se bej. A Narine pozorně vnímala, co o Ismetovi povídá.

„Gratuluji! To je skvělé!“ sdílel otec bejovu radost.

.9 Otec s bejem osaměli a měli klid na pracovní debatu, seděli s bejem, správcem města, v pohodlných křeslech, sledovali páru pouštějící konvici s čajem a řešili docela praktické věci.

„Určitě víte, že britské lodě napadly naše obranná postavení na úžích,“ načal pracovní debatu bej „Nejmilostivější panovník bude nucený na tuhle vojenskou agresi reagovat. Víte, zatím v tom smyslu

ještě nepřišlo žádné nařízení, ale očekával bych vyhlášení rekvizicí ve prospěch armády.“

Bej vypadal ustaraný, bylo vidět, že blízkost války ho tíží a nepochybně před něj staví řadu úkolů, které se daly řešit velmi obtížně a často bylo jejich řešení i pracné a nepříjemné. Narinin otec, obchodník Azarian se mu v tom snažil ulehčit.

„Říkal jsem si, že bude prozíravé se s hrozbou války připravit na těžší časy. Povedlo se mi velice dobře nakoupit zásoby cukru. Už mi potvrzovali, že jsou ve skladu v Erzurum. A taky bavlnu, dokud to šlo, nakupoval jsem, všechno, co bylo k mání.“ vysvětloval otec Mirza sandžak bejovi.

Seděli v pohodlných křeslech kolem nízkého stolku a vedli přátelskou debatu. V pracovně obchodníka Azariana bylo příjemně, i když venku už začínalo být vedro. Místnost voněla aromatickým dýmkovým tabákem a roztažené závěsy dovnitř vpouštěly tlumené světlo.

„Jste prozíravý člověk pane Azariane,“ pochvaloval situaci bej, „vláda bude všechny zásoby potřebovat. Určitě víte, že ministr války Enver Paša k vám Arménům nemá zvláště důvěru a svaluje na vás neúspěchy zimního tažení u Sarikamiše.“

Otec to ale nijak nepřekvapilo. „Proto o tom mluvím.“

Na tváři otce i Mirzy sandžak beje se objevil úsměv. Znali se dost dlouho a oběma bylo jasné.

.10 V salonku u čaje se sešla společnost mladých pánů

Ismet si přisedl a za okamžik vešel i Aram.

Mladí pánové byli v hezkých evropských oblecích, jak se na takové odpolední posezení u čaje slušelo, Ismet byl viditelně pyšný na svou novou uniformu, kterou ze společnosti vyčníval. A třeba přiznat, že mu padla a hned byl jasný jeho společenský status. Azarianovi jsou sice možná bohatší co do majetku, ale to jen Arméni a Aram nikdy neudělá kariéru, která by byla srovnatelná s Ismetovou. Aram se nikdy nestane vyšším důstojníkem v osmanské armádě, Ismeta důstojníkem jmenovali na začátku jeho kariéry, protože je přece syn místního beje. A on svou novou nádherně barevnou uniformu nosil s odpovídající pýchou jako kohout nosí své barevné peří. Dobře věděl, že to zabírá, jak na jeho vrstevníky, tak na mladé dívky.

Bratřenci Karen s Aramem při hovoru rozložili figurky na šachovnici a rozehráli první tahy. Aramig zapaloval dýmku a první nabídl Ismetovi. Ten ji ochotně přijal. Natáhl a mlčky zahloubaně sledoval hráče. „Nezkusíš to s náma, Ismete?“ povzbuzoval ho Aram.

„Nikdy jsem to nehrál,“ přiznal Ismet „Prý je to taková bitva v malém?“

„Nějakou dobu se to musíš učit, je to docela obtížná hra. Ale naučíš se kombinovat, přemýšlet na několik kroků dopředu, vymýšlet možnosti, plánovat další tahy. Cvičíš tím úsudek.“ Pobízel ho Karen.

„Úsudek?“ Nedokázal skrýt zklamání „No... ale k čemu ti to je? Já doufal, že je to o bojování.“

Aram se Karenova vysvětlení chytil, „třeba když chceš vybudovat velký podnik, něco dokázat.“

„Mluvíš jak ty Židi, proč bych měl chtít budovat firmu?“

„Třeba budeš chtít mít dobrý příjem, získat majetek.“

Pro Ismeta je to úplně jiný přístup ke světu. „Když budu chtít peníze a majetek, Allah mi řekne, tamhle jsou, jdi a vem si je. A já puďu a vezmu si to.“

„I když ti to nepatří?“ odsekl Aramig.

„Ale ono mi to bude patřit! Protože mi to dá Allah. Copak to nechápeš?“

Karen šachy obhajuje „Neni to jenom o firmě, prostě, když chceš něco dokázat, musíš umět plánovat. Příčina - následek. Poměřit různé možnosti, umět se správně rozhodnout. To se ti hodí i v armádě.“

Ismet nad Aramovým vysvětlením zavrtěl hlavou „To je vlastně docela rouhačská hra, jak tě poslouchám, to neni pro dobré věřící.“ Uchopil šachovnici, zvedl ji a všechny figurky z ní tak sesypal dolů. Rozkutálely se po stole, některé spadly na zem..

„Kde jsou tvoje plány teď? Nemůžeš plánovat nebo rozhodovat, to přísluší všemohoucímu, seš tu od toho, abys plnil jeho vůli.“

„Takže ať vyhraješ, nebo prohraješ, je to vlastně Allahova vůle. Ať uděláš cokoli, nemusíš si nic vyčítat,“ začal Aramig chápat, jak Ismet uvažuje, „byla to Allahova vůle.“

„Samozřejmě!“ Divil se Ismet, že jim to není jasné.

Aramiga to rozesmálo.

Karen se snažil zahladit rodící se možný konflikt „Nemusíš je hrát, jenom jsem si myslel, že by tě to mohlo bavit.“ Aram mezitím sbíral spadlé figurky a snažil se je vrátit do postavení, do kterého se při hře s Karenem dostali. Ještě že to bylo sotva pár tahů.

Vešla Narine a přinesla čaj i mladým pánům.

Rozložila hrnky po stole a z konvice, z níž se kouřilo všem postupně nalévala.

„Ty nebudeš sledovat tu jejich partii v šachu?“ Vyzvídal Ismet.

Narine zavrtěla hlavou. „Ne, mám domluvenou hodinu němčiny.“

„Učíš se německy?“ Ismet to nechápal, „proč by se dívky měly učit cizí jazyky?“

Karen nevynechal příležitost, aby si do Ismeta nedloubl.

„Pojede studovat do Vídně. Bude zpívat v opeře, budou jí uctívat jako slavnou zpěvačku. Bude cestovat. To bez cizích jazyků nemůže.“

Ismeta to nepříjemně překvapilo. Potáhl z čibuku a zahloubal se nad tím. Nedávalo mu to smysl „Když budu chtít do Vídně, dobude-me ji a přikážeme tam mluvit turecky.“ Ještě jednou si v hlavě přerovnal představu, kterou mu předeslal Karen „Zpěvačka?“ podíval se překvapeně na Narine.

„Já dobudu Vídeň zpěvem.“ Usmála se na něj. „Až tam jako generál nebo vyslanec přijedeš, budeš mít nejčestnější místo na mém koncertě.“ Podívala se mu do očí a čekala reakci. Ale Ismeta celé to zjištění vyvedlo z rovnováhy a najednou už vůbec nechtěl být galantní a přát jí štěstí a povzbuzovat ji. „Jako princezně pašaliku Musch ti to bude slušet víc.“

Narine se na něj usmála. A opustila místnost. Mladí pánové tak zůstali opět se svou hrou a debatami.

.11 Ve třídě dívčí školy

probíhala hodina zeměpisu. Přes tabuli byla rozbalená velká mapa Evropy, Středomoří a i celé Osmanské říše.

Slečna Louis vykládala „Osmanská říše je vlastně takové zastřešení, pod kterým se může dařit mnoha různým národům s různými kulturami, s různými jazyky. Vidíte, že podobně je to v Rakousku nebo Ruské říši. V budoucnosti spolu budou všichni vycházet a národy zaniknou.“

Narine se hlásila. Slečna Louis na ni mrkla a ukázala, ať mluví. „A nemůže se stát, že po válce se to všechno změní?“

Slečna Louis se zamyslela a rezolutně zavrtěla hlavou. „Ne ne, to je asi nemožné. Vidíte přece, že takhle to má své zákonitosti, jinak by to nedávalo smysl. Vidíte, že ty více-národnostní státy jsou zárukou stability.“

„Může se ta válka nějak dotknout i nás?“ obávala se jiná dívka.

Slečna Louis byla optimistickou. „Já si myslím, že válka hlavně brzo skončí, politici jsou dneska moudří lidé a vědí, že pokračovat v ní by mělo hrozné následky.“

„Slečno Louis, myslíte, že Spojené státy se do té války zapojí?“ Zaznělo ze třídy.

„V žádném případě. Válku je potřeba hlavně rychle ukončit. Já si myslím, že na tom diplomaté pracují a brzy na to dojde.“

Dívky v lavicích vypadaly, že jsou s odpověďmi spokojené.

Slečna Louis jim ale neopomněla připomenout povinnosti. „Nezapomeňte, zítra se sejdeme ve velkém sále na radnici ke zkoušce, a v pondělí koncert, cvičte, ať si neuděláme ostudu. A po svátcích si napíšeme písemnou zkoušku z těch hlavních měst!“ A významně přitom ukázala na mapu.

.12 Vzduch ve třídě stál i přes otevřená okna

Slunce přeskočilo vysoko do nadhlavníku a na Narinině lavici ve třídě kreslilo kontrastní obrazce.

Už toho bylo dnes dost a Narine se nedokázala soustředit na francouzské fráze, které do nich učitelka vtoukala. „Je ne parle pas l'anglais. Je parle le français.“ Mnohem víc Narininy pozornosti si uzurpovala moucha létající jí drze kolem hlavy a bzučící.

Další tři dívky na tom nebyly o moc lépe.

„Co to s váma je?“ přerušila slečna Louis své marné úsilí, „je už tak pozdě?“

Narine si vzdychla. „Když proč se mám učit francouzsky, když pojeďu do Vídně, kde se mluví německy?“

„Budeš potřebovat obojí. Všichni, kdo v Evropě něco znamenají, mluví francouzsky. Je to diplomatický jazyk.“ Snažila se slečna Louis.. „Zkus to vysvětlit Nemluvim ...rusky, mluvím francouzsky.“

Narine viděla, že se z toho jen tak nevyvlékne. „Je ne parle pas russe. Je parle le français.“ zakřenila se Narine otráveně.

„Výborně!“ Byla učitelka nadšená.

.13 Kuchyně voněla a z plotny se valily oblaka páry

Matka kontrolovala kuchařku a ochutnávala výsledky jejich společné práce.

„Do pondělku budou krásně odležené! Už to můžeme vyndat.“

Z pece vytáhly Gathu a místo ní pak hbitě dovnitř šouply chleba.

.14 Když Narine s Taline vešly doma do haly, čekalo je radostné překvapení. Na Divanu kromě matky seděla i jejich nejstarší sestra Thamar se svým manželem Dirkamem.

„Thamar s Dirkamem přijeli na svátky!“

„Jú!“ vykřikla Taline a běžela se se sestrou obejmout. Thamar vstala a Taline se zarazila a koukala na její břicho.

„Pozor!“ Tlumila Talininu divokost matka, ale Thamar sestru objala. „Budeš teta,“ smála se přitom. Narine to překvapeně sledovala a šla sestru obejmout také.

„Přijeli jsme na svátky, ať jsme všichni pohromadě,“ vysvětlovala Thamar sestrám.

„Kdy to bude?“ byla nadšená Narine.

„Asi za měsíc,“ usmála se Thamar.

„Aram už to ví?“ vyzvíдалa Narine?

„VÍ, šel za otcem do podniku,“ přikývla matka.

„Otec ho zase trápí účetnictvím?“ usmála se tomu Narine.

„Otec chce, aby se Aram naučil řídit firmu? Není na to brzo?“ diví se Thamar.

„Otec chce, aby se Aram naučil od začátku úplně všechno, myslím, že má tajný plán, chce otevřít zastoupení v Istanbulu... ale pst!“ ukázala výmluvně svým dcerám matka. „Zatím je to tajemství.“ Všechny tři byly překvapené.

„To bude Aram nadšený!“ Ocenila Narine ten nápad, „dostane se do Istanbulu, a bude mít vlastní postavení, to otec trefil.“

„A tobě prý vyšla ta Vídeň?“ Vyzvídá na ní Thamar.

„Už mi napsali, a otec souhlasil, že zaplatí školné. Tak se učim německy, po svátcích pojedou.“

„To je ohromné, ne?“ raduje se Thamar s ní.

„Je,“ rdí se Narine, „těším se strašně moc.“

„Budeme na tebe s pýchou myslet!“ objala sestru Thamar. „A musíš k nám občas přijet, abysme mohli říkat To je naše sestra!“

.15 Aram procházel přádelnou.

Většinou tady pracovaly arménské ženy. Velké haly jich byly plné, zpracovávala se tu vlna z širokého okolí a otec si dával záležet na tom, aby jeho přádelna byla vybavená moderní technikou, takže to byla vlastně docela moderní továrna.

Aram rychlými kroky prošel halou a zamířil do kanceláří. Zvědavě nahlédl do dveří a zdravil se se zaměstnanci. „Dobrý den!“ a oni mu odpovídali „Dobrý den, pane Arame!“ což znělo tak jako že ho berou coby dospělého muže, který do firmy patří.

V dalších dveřích našel konečně otce, který tam s jedním ze zástupců sepisoval jakýsi dlouhý seznam.

„Dobrý den, otče! Matka říkala, že mám přijít na druhou.“

„To je dobře, že jsi dorazil, Arame,“ zvedl otec pohled od objednávků. Mám takové jedno překvapení.

„Překvapení?“

Otec přitakal a starostlivě kouknul na hodinky „Snad tedy dorazí včas,“ staral se přitom.

Aram na něj tázavě kouknul. Ale v tom ho vyrušil divný rámus zvenčí. Vyhlédl z okna a viděl, že na dvůr podniku přijel zbrusu nový luxusně vypadající automobil.

„Je tu!“ byl otec spokojený.

.16 Před prádelnou zastavil automobil

Na kapotě se skvěl nápis Renault AR. Od volantu vystoupil seriózně vypadající muž a rozhlížel se po dvoře prádelny. Kolem automobilu se seběhla skrumáž kluků různého věku a zvědavě okukovali. Ne že by automobil nikdy neviděli, ale vždy to bylo jen na krátkou chvíli, kdy někdo důležitý zavítal do města.

Ze dveří vyšel ukázat pan Azarian s Aramem. Řidič úklonem pozdravil otce.

„Přesný jak hodinky!“ Pochválil pan Azarian řidiče. „To je náš nový řidič, pan Vahan... a to je muj syn Aram.“ seznamoval je spolu.

„Náš nový řidič?“ Podivil se Aram. „Ty jsi koupil ten automobil?“

„Koupil,“ přitakal otec, „vlastně jsem ti to ještě neřekl, ale budeme v létě otvírat zastoupení v Istanbulu. Máme objednávky z Ameriky, Rakouska... a jak skončí válka, budeme expandovat do Evropy a celého světa,“ líčil synovi své sny pan Azarian, „automobil budem potřebovat na cesty mezi Istanbulem a Musch“

„Zastoupení v Istanbulu?“ žasl Aram. „...a kdo se ti o něj bude starat? To přece proboha nemůžeš zvládnout, řídit podnik tady i obchod v Istanbulu“

„To máš pravdu. Musí to být někdo, kdo dobře zná firmu. A rozumí obchodu, i účtům... a umí trochu i nějaký cizí jazyk“

Aram kroutil hlavou „Ty někoho takového máš?“

Řidič i otec se usmívali.

„Samozřejmě mám,“ byl si jistý otec.

Aram nejdřív nechápal. Pak užasl, „já?“

Otec s řidičem se usmívali čím dál víc. Aram se rozsvítil nadšením jako žárovka. Úplně ho ta představa ohromila. „Ty myslíš, že to zvládnou?“

„Vůbec o tom nepochybuju, pane obchodní řediteli!“ Poplácal otec Arama po rameni.

.17 V hale se začínala scházet celá rodina

Okny svítilo odpolední slunce a Narine hrála na klavír. Tentokrát k tomu nezpívala, ani se nesnažila hrát nějaké těžké kusy z not, ale brnkala jednoduché, milé melodie, sobě i ostatním k odpočinku.

Otec seděl na divanu a stejně jako ostatní zasněně poslouchal. Ozvalo se zaklepání a do dveří strčil hlavu poštovní doručovatel. Otec se nejdříve zamračil, kdo je to ruší. „Vstupte!“ Vyzval příchozího.

„Přeji všem hezké odpoledne. A omlouvám se, že vás ruším, pane Azariane, ale přišla nějaká důležitá pošta. Je na ní razítko ministerstva.“ vstoupil do haly poštovní doručovatel.

Narine přestala hrát a otec se trochu otráveně zvedl z divanu a převzal poštu. Byla srolovaná v kartonové trubce a působila zvláště.

Doručovatel nato zasalutoval „Užijte si šťastné a nerušené svátky!“ popřál doručovatel a odešel.

Otec s viditelnou nechutí rozbalil obálku, otevřel trubku a vytáhl velkou listinu. Začel se do ní a užasl. Když dočetl, vítězně se rozhlédl po celé rodině.

„Co to píšou?“ byla zvědavá Narine. Aram vstal a šel otci nahlednout přes rameno. Ten mu mlčky podal papír. Aram nahlas a pečlivě přečetl jeho obsah. „S radostí a úctou jménem turecké vlády udělujeme Aramu Azarianovi, obchodníkovi z města Musch diplom a uznání vděčnosti za věrné a cenné služby při rozvoji hospodářství v okrese Musch a Biltis.“ Aram dočetl a překvapeně se podíval na otce.

Matka vstala a šla se podívat na vlastní oči. „Lepší dárek na svátky jsi nemohl dostat. To je úžasné, Aramae.“ Ocenila svého muže.

Celá rodina otci krátce, ale srdečně zatleskala.

.18 Rodina se sešla v jídelně u večerní tabule

Venku dávno padla tma a jídelna byla osvětlená velmi střídmě. Přestože bylo prostřeno k prostému postnímu jídlu, všichni večer prožívali jako velmi sváteční, přestože svátky teprve měly přijít.

Thamar s matkou zapalovaly svíčky a jídelna v jejich mihotavém svitu působila velmi intimně.

Všichni koukli na otce a ten řekl modlitbu. „Děkujeme pane za všechny dary, které nám dáváš. Děkujeme za všechny chvíle, kdy může být rodina spolu. A děkujeme ti za naši víru. Protože jenom chlebem je člověk živ, ale Boží slovo je to, co nás dělá lepšími a bohatšími. Ježíš Kristus, náš Pán, tvůj syn, podstoupil smrt na kříži, proto, aby nás vykoupil a daroval nám věčný život. Děkujeme, že můžeme jeho smrt i zmrtvýchvstání slavit celá rodina společně, ať je to tak vždy. Amen.“

„Amen.“ odpovídají mu všichni ostatní.

„Nechte si všichni chutnat!“ popřeje matka a ostatní odpovídají „Děkujeme.“, „Ty také!“

.19 Z okna Narininy ložnice byl hezký výhled.

Střechy domů a vzadu se modraly hory. Svítalo. Po okenním parapetu poskakoval ptáček a vesele prozpěvoval. Najednou se ale ozval strašný hluk a ptáček odlétl.

Pokračování najdete v knížce - a tu seženete buď u svého knihkupce nebo jako ebook na webu www.last-easter.com

Poslední velikonoce

Ukázka z knížky

Tomáš Houška

(c) Tomáš Houška, 2017

144 stran

ISBN 978-80-86065-21-2 (tištěná)

ISBN 978-80-86065-22-9 (eBook – PDF)

ISBN 978-80-86065-23-6 (eBook - EPUB)

Azarianovi jsou dobře zajištěnou arménskou rodinou. Panu Azarianovi dobře funguje přádelna ve městě Musch, jednom z center západní Arménie, která je součástí Osmanské říše. Chystá se otevřít pobočku svého podniku v Istanbulu, jejímž vedením nejspíš pověří svého nejstaršího syna. A prostřední dcera, hlavní hrdinka příběhu, Narine, které bude po velikonocích osmnáct, je nadaná na jazyky a hudbu, a jakmile bude plnoletá, splní si sen a pojedje studovat na konzervatoř do Vídně. Čtenáře čeká prožití velikonoc 1915 spolu s Azarianovými. Knížka je převyprávěním sto let starých historických příběhů.

ISBN 978-80-86065-21-2

